

Macedonian

Информативен лист 1

Разбирање на попреченоста во Австралија

Овој информативен лист го подготви AMPARO Advocacy со цел на луѓето од културолошки и јазички различни заедници да им обезбеди преведени информации за попреченоста.

1. Што е попреченост?
2. Попреченост во Австралија
3. Видови на попреченост
4. Барање помош што порано
5. Добивање поддршка што ви е потребна
6. Каде да се побара помош
7. Промени на услугите за попреченост
8. Достапност на преведувачи
9. Добивање помош за искажување на свое мислење

1. Што е попреченост?

Некој може да има попреченост ако му е тешко да се грижи за себеси, да оди или се движи, да слуша или гледа или јасно да мисли, или да учи. Тој или таа може да има тешкотии да извршува секојдневни активности.

Попреченост може да биде предизвикана од несреќа, траума или болест, или да биде нешто со што лицето се родило. Попреченоста е обично долготрајна и постојана, и трае цел живот. Оттука попреченост не е да се биде болен неколку месеци или да се има скршена коска што зараснува.

На нечии способности може да влијае начинот на кој други луѓе мислат за него или неа (однесување) и физичката средина; на пример, дали тој или таа може да се движи низ својот дом, на работното место или во заедницата, дали може да користи јавен превоз и како кон него или неа се однесува нивната заедница.

2. Попреченост во Австралија

Во Австралија, луѓето со попреченост ги имаат истите права и им е дозволено да ги прават истите нешта што можат да ги прават другите луѓе во заедницата. На пример, тие имаат право на праведен однос кон нив, да учат и да работат, да избираат каде живеат и како живеат.

Луѓето со попреченост може да имаат добар живот, да ги исполнуваат нивните цели и соништа, и да се вклучат и придонесуваат во заедницата. Луѓето со попреченост имаат голем број силни

страни и способности, и способни се да научат нови вештини.

Луѓето со попреченост сакаат да бидат вклучени во сите области на семејниот живот и животот на заедницата, и законите на Австралија им помагаат во тоа. Во Австралија дискриминирање на лице со попреченост е кршење на законот.

Попреченоста може да значи дека лицето работите ги прави поинаку, па може да му требаат различни видови на помош. Помош може да му треба околу:

- туширање или капење
- облекување
- легнување и станување од кревет
- зборување и да го разберат
- купување
- вклучување во заедницата
- превоз на работа или на медицински прегледи
- купување опрема како што е инвалидска количка
- водење грижа за неговиот или нејзиниот дом и да има добар живот

3. Видови на попреченост

Интелектуална попреченост

На луѓето со интелектуална попреченост може да им биде потешко одошто на други да учат нови нешта, да решаваат проблеми, да се сконцентрираат и да паметат. Најчести причини за тоа се:

- Вродена попреченост
- Проблеми за време на бременоста (на пример, плодот не добивал доволно кислород)
- Здравствени проблеми
- Недостиг на храна или недобивање на добра медицинска нега

Физичка попреченост

Физичката попреченост влијае на телесните функции на лицето или на неговата способност да се движи; на пример, на одењето или контролата на мокрењето. Или може да влијае на еден дел од телото; на пример, да се нема нога или рака. Има многу причини за физичка попреченост: некој може таков да се роди, како последица на некоја несреќа или поради болест. Во физичка попреченост спаѓаат повреда на рбетот, церебрална парализа (cerebral palsy) и мултипла склероза (multiple sclerosis).

Невролошка попреченост

Невролошката попреченост влијае на начинот на кој мозокот ги прима и обработува информациите и комуницира со другите делови на телото; на пример, влијае на говорот, на размислувањето и на движењето. Луѓе може да се родат со невролошка попреченост, да ја здобијат подоцна во животот или таа биде последица на некоја несреќа.

Ментална болест

Луѓето со ментална болест може да имаат тешкотии со начинот на кој размислуваат, чувствуваат или се однесуваат, што може да влијае на нивните врски, способноста за работа или да живеат. На пример, лицето може да има силна депресија која влијае на неговите или нејзините способности да учествува во секојдневниот живот. Тоа може да влијае врз неговите или нејзините врски, работа и уживање во животот.

Сетилна попреченост

Тоа вклучува губење на слухот, попреченост на видот или на говорот.

Здобиевна повреда на мозокот

Здобиевна повреда на мозокот е секоја повреда на мозокот до која дошло после раѓањето. До тоа може да дојде поради сообраќајна, спортска или друг вид несреќа, мозочен удар (stroke), тумор во мозокот, прекумерно пиење алкохол, користење на дрога или од труење. Ефектот на здобиевна повреда на мозокот може да биде мал и краткорочен, или сериозен и доживотен.

Автизам

Луѓето со автизам може да имаат проблеми со говорот или комуницирањето и со учењето социјални способности, може да бидат пречувствителни на звукови, допир, вкус, миризба, светлина или бои.

4. Барање помош што порано

Ако мислите дека вашето дете има попреченост, барањето помош што е можно порано може да му помогне на детето да расте и се развива, и може ќе му треба помалку помош подоцна.

Добивањето помош што е можно порано може да му помогне на семејството да ја разбере попреченоста на детето и да му обезбеди добра нега.

5. Добивање поддршка што ви е потребна

На некои луѓе со попреченост и на нивните семејства може да им е тешко да ја добијат потребната помош. Важно е да го разберете видот на попреченост. Може да разговарате со вашиот доктор за тоа како да откриете дали имате попреченост. Постојат служби и видови поддршка кои може да им помогнат на луѓето со попреченост и на нивните семејства.

6. Каде да се побара помош

Ако живеете во Квинсленд и вам или на член на вашето семејство му треба помош, може да се јавите на 13 74 68 и да побарате за вашата ситуација да разговарате со некој од Службата за попреченост (Disability Services).

7. Нови промени на поддршката на луѓето со попреченост

Во следните три години ќе има големи промени и подобрувања на начинот на кој лицата со попреченост и нивните семејства може да ја добијат поддршката што им е потребна. Може да бидете во тек со тоа посетувајќи ја интернет страницата на Националната осигурителна програма за попреченост (National Disability Insurance Scheme) на www.ndis.gov.au или со јавување на 1800 800 110, или на 131 450 ако ви треба преведувач.

8. Дали ви треба преведувач или преведени информации?

Сите служби за луѓето со попреченост што ги финансира Владата на Квинсленд мора да обезбедат преведувачи кога е тоа потребно, и вие може да побарате преведувач. Националната осигурителна програма за попреченост исто така обезбедува преведувачи. **Преведувачите се обучени и мораат да ги чуваат во доверба вашите податоци.** Службите исто така треба да ви даваат информации на начин што може да го разберете; на пример, може да побарате да ви преведат информации на ваш јазик.

9. Застапничка поддршка

Ако ви треба помош за да зборувате што е тоа што ви треба, во тоа може да ви помогне агенција за застапување.

Во Квинсленд може да стапите во контакт со:

AMPARO Advocacy (Бризбејн)	3354 4900
Capricorn Citizen Advocacy (Рокхемптон)	4922 0299
Gold Coast Advocacy	5564 0355
Independent Advocacy Townsville	4725 2505
Ipswich Regional Advocacy Service	3281 6006
Mackay Advocacy Inc	4957 8710
Queensland Advocacy Incorporated	3844 4200
Rights In Action Incorporated (Кернс)	4031 7377
Speaking Up For You (Бризбејн/Кабулча)	3255 1244
Sunshine Coast Citizen Advocacy	5442 2524
The Advocacy and Support Centre (Ипсвич)	3812 7000
The Advocacy and Support Centre (Тувумба)	4616 9700
People with Disability Australia	1800 422 015
(Бандаберг, Фрејзер Кост, Логан, Маунт Ајза, Саншајн Кост)	

Во ред е да се жалите.

Запомнете, ако ви било речено да стапите во контакт со некоја организација, а таа не ви помогнала, во ред е пак да се обратите на тие што ве упатија на таа организација и да побарате подобра помош или да се жалите.

Ако чувствувате дека сте дискриминирани поради вашето потекло или попреченост, можете да се јавите на Комисијата против дискриминација на Квинсленд на 1300 130 670.

Овие информации ги подготви AMPARO Advocacy Inc.

Иако беше посветено целосно внимание за да се обезбеди овој материјал да биде точен во време на неговото објавување, негова цел е да даде општ преглед, но може да не е точен, актуелен или целосно да одговара на вашата ситуација. Затоа е многу препорачливо да побарате натамошен поединечен совет.

Датум: октомври 2016

53 Prospect Road, Gaythorne, QLD 4051
PO Box 2065, Brookside Centre, QLD 4053
www.amparo.org.au info@amparo.org.au

phone 07 3354 4900
Interpreter Service 131450